

Dbajmy o bezpieczeństwo w gospodarstwie rolnym!

Rozmowa z Mariuszem Łysiakiem, kierownikiem Referatu Prewencji Rehabilitacji i Orzecznictwa Lekarskiego Placówki Terenowej KRUS w Biłgoraju

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego zajmuje się ubezpieczeniem społecznym rolników i wypłatą świadczeń z tego tytułu. Jednym ze świadczeń przysługującym rolnikom jest jednorazowe odszkodowanie za wypadek podczas pracy w gospodarstwie rolnym. Czy do KRUS zgłaszanych jest dużo zdarzeń wypadkowych mających miejsce w gospodarstwach rolnych?

Praca w rolnictwie jest obarczona dużym ryzykiem zaistnienia wypadku. Oprócz budownictwa i górnictwa rolnictwo jest tym działem gospodarki, gdzie wypadkowość jest wysoka. Wykorzystywane przez rolników maszyny i urządzenia, w wyniku chwili nieuwagi, mogą być przyczyną powstania tragicznych w skutkach obrażeń części ciała lub śmierci.

Wypadkowość w rolnictwie na przestrzeni ostatnich lat wykazuje tendencję spadkową. Mimo to osób poszkodowanych podczas prac w gospodarstwie rolnym jest nadal dużo. W ubiegłym roku do KRUS w całej Polsce zgłoszono 11 649 zdarzeń wypadkowych. W naszym województwie tych wypadków było 1543, a na terenie obsługiwanych przez Placówkę Terenową KRUS w Biłgoraju odnotowano 122 zgłoszenia. Należy wspomnieć, że w statystykach KRUS nie są uwzględniane zdarzenia wypadkowe w rolnictwie osób nieubezpieczonych w KRUS. Ponadto nie wszystkie zgłoszone wypadki zostają uznane za zdarzenia mające związek z działalnością rolniczą.

Ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników - w art. 11 ust. 1 - definiuje pojęcie wypadku przy pracy rolniczej: „Za wypadek przy pracy rolniczej uważa się nagłe zdarzenie

wywołane przyczyną zewnętrzną, które nastąpiło podczas wykonywania czynności związanych z prowadzeniem działalności rolniczej albo pozostających w związku z wykonywaniem tych czynności”.

Jakiego rodzaju wypadki najczęściej są zgłaszane do jednostek KRUS?

Od wielu lat przyczynami urazów są najczęściej wszelkiego rodzaju upadki. Upadki osób stanowią prawie połowę wszystkich zdarzeń wypadkowych. Ponadto do urazów dochodzi podczas obsługi maszyn i urządzeń rolniczych. Często zdarzają się pochwycenia przez ruchome elementy sprzętu wykorzystywanego w gospodarstwie. Inne grupy zdarzeń to wypadki przy obsłudze zwierząt gospodarskich oraz upadki różnych przedmiotów. Pozostałe grupy wypadków stanowią mniejszy odsetek wypadków zgłaszanych do Kasy.

Wspomniał Pan, że najczęstszą przyczyną urazów są upadki. Proszę powiedzieć, jakie to zdarzenia.

Upadki zwykle mają miejsce na nawierzchni podwórzy i w zabudowaniach gospodarskich. Rolnicy doznają również urazów w wyniku upadku z ciągników, maszyn rolniczych i przyczep. Niestety, nadal odnotowujemy upadki ze źle skonstruowanych drabin (najczęściej drewnianych i starych), upadki z niezabezpieczonych barierkami schodów, podestów, strychów i poddaszy. Upadki mające miejsce na podwórzach są spowodowane śliską i nierówną nawierzchnią, zwłaszcza na podwórzach nieutwardzonych, gdzie woda z dachu nie jest odprowadzona poza teren podwórza i, niestety, gromadzi się

w zagłębieniach nawierzchni. Rolnicy używają też nieodpowiedniego obuwia roboczego, które jest płytke, często wsuwane, a nie wiązane, i bez bieżnikowanej podeszwy. Jeśli chodzi o upadki z ciągników, przyczep i maszyn rolniczych, to najczęściej dochodzi do nich w wyniku nieprzewidowanego wchodzenia i schodzenia. Bardzo często, śpiesząc się, rolnicy wysiadają tyłem do ciągnika lub wyskakują z niego na podłoże i wtedy najczęściej dochodzi do urazów kończyn dolnych.

Jakie błędy najczęściej popełniają rolnicy podczas pracy z maszynami i urządzeniami rolniczymi?

Niestety, niektórzy rolnicy nie przestrzegają podstawowych zasad bhp przy obsłudze maszyn. Dokonują napraw, regulacji, konserwacji przy zdemontowanych osłonach i przy włączonym napędzie. Użytkują sprzęt rolniczy niewyposażony w niezbędne osłony i zabezpieczenia. Pomiędzy ciągnikiem a agregowaną maszyną przebywają osoby, których tam nie powinno być. Ponadto nie używają środków ochrony indywidualnej oraz odpowiedniego ubrania roboczego. Do urazów bardzo często dochodzi podczas pozyskiwania i obróbki drewna.

No właśnie, czy mógłby Pan powiedzieć w paru zdaniach o zasadach bhp przy pracy maszynami i urządzeniami służącymi do pozyskiwania i obróbki drewna?

Po pierwsze praca w lesie stwarza wysokie ryzyko wypadkowe. Powinny ją wykonywać osoby odpowiednio przeszkolone, mające wiedzę na temat ścinki i obalania drzew oraz przygotowywania drewna do

transportu. W trakcie tej pracy osoby współpracujące powinny zachować stały kontakt słowny i wzrokowy. W miejscu pracy powinna być apteczka pierwszej pomocy oraz telefon komórkowy. Ciągniki powinny być wyposażone w bezpieczne kabiny lub ramy ochronne, a maszyny - w wyciągarki linowe i w kratownicę chroniącą operatora.

Pilarka spalinowa powinna być w pełni sprawna, podczas pracy należy ją trzymać oburącz, nie ciąć na wysokości powyżej ramion oraz nie pozostawiać włączonej bez nadzoru i włączonego hamulca. Ponadto należy się zaopatrzyć w niezbędne środki ochrony indywidualnej: kask z osłoną twarzy, rękawice, ochronniki słuchu, okulary ochronne, spodnie i buty pilarza. Pilarki stacjonarne wykorzystywane w gospodarstwie powinny być wyposażone w: uchylną osłonę tarczy, klin rozszczepiający do cięcia wzdłużnego i osłony przekładni napędowych. Wyłącznik awaryjny powinien być w zasięgu ręki. Do cięcia poprzecznego należy używać pilarki dodatkowo wyposażonej w ruchomy stół lub tzw. kosz.

Czy często zdarzają się wypadki śmiertelne i czy mógłby Pan podać jakiś przykład?

Wypadki śmiertelne nie zdarzają się często, niemniej każdy wypadek śmiertelny to wydarzenie tragiczne,

również dla rodziny zmarłego. Nawiązując do tego, co powiedziałem wcześniej, podam przykład wypadku śmiertelnego mającego miejsce w lesie. W lipcu tego roku rolnik z gminy Radecznica pojechał ciągnikiem z podczepionym wozem po drewno do lasu. Po pewnym czasie zaniepokojona żona rolnika wraz z sąsiadką udały się do lasu i znalazły go przygniecionego przez ciągnik. W niedługim czasie przyjechała karetka pogotowia, ale niestety lekarz stwierdził zgon poszkodowanego. Teren leśny, w którym doszło do wypadku jest pagórkowaty z licznymi wąwozami. Prawdopodobnie w trakcie wykonywania manewru skreśtu na pochyłości terenu doszło do znacznego przechyłu ciągnika, w wyniku czego przewrócił się on na bok, przygniatając rolnika do ziemi. Przyczyną wypadku było nieodpowiednie kontrolowanie terenu, po którym poruszał się ciągnik. Ponadto ciągnik nie miał kabiny ani ramy ochronnej.

Jakie są skutki wypadków dla poszkodowanego i dla rodziny?

Następstwa zdarzeń wypadkowych są różnorakie. Po pierwsze są to skutki tzw. osobiste, spowodowane bólem, cierpieniem, uszczerbkiem na zdrowiu, czasową lub nawet trwałą niezdolnością do pracy poszkodowanego. W skrajnych przypadkach

zdarzenia te kończą się śmiercią. Ponadto każda niedyspozycja zdrowotna powoduje wydatki związane z leczeniem. Zwłaszcza poważne urazy wymagają kosztownego, specjalistycznego leczenia. Dla rodziny niedyspozycja zdrowotna jednego z jej członków to potencjalny spadek dochodów oraz konieczność zaopiekowania się poszkodowanym. Problem staje się poważny, gdy dotyczy to jedyne go żywiciela rodziny. Brak rąk do pracy dezorganizuje cykl produkcji w gospodarstwie rolnym, a nawet może go zatrzymać.

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia społecznego przywiązuje dużą wagę do poprawy bezpieczeństwa pracy na wsi. Poprzez jakie działania KRUS realizuje zadania związane z prewencją wypadkową?

Staramy się prowadzić działalność prewencyjną, która dotrze do jak największej liczby rolników. Po pierwsze są to bezpłatne szkolenia z zasad bhp organizowane na terenach wiejskich. Na zakończenie szkoleń, w celu sprawdzenia wiedzy uczestników, przeprowadzamy konkursy z nagrodami. Podczas wydarzeń plenerowych, festynów czy świąt plonów wystawiamy stoiska informacyjne dotyczące tej tematyki. Organizowane są również pokazy promujące bezpieczną pracę, wizytacje gospodarstw podczas prowadzonych postępowań powypadkowych oraz w czasie wzmózonych prac polowych.

Staramy się również dotrzeć do najmłodszych mieszkańców wsi. W szkołach przeprowadzane są spotkania z uczniami. Są to pogadanki na temat bezpieczeństwa w gospodarstwach rolnych. Wskazujemy dzieciom, jakich prac nie wolno im wykonywać, oraz jak bezpiecznie zachowywać się na terenie gospodarstwa, zwłaszcza w okresie wzmózonych prac polowych. Również do dzieci adresowane są konkursy wspomagające ich edukację w tej tematyce.

Ponadto Kasa prowadzi ogólnopolskie kampanie informacyjne na rzecz zapobiegania wypadkom.

Rozmawiał: Stefan Krauz

Zasady obsługi pilarki spalinowej: podczas pracy należy ją trzymać oburącz, ciąć na wysokości poniżej ramion, nie pozostawiać włączonej bez nadzoru i włączonego hamulca.